

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravnštvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemli nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 227.

V Ljubljani, v četrtek 3. oktobra 1895.

Letnik XXIII.

Novo ministerstvo.

Včerajšnji dunajski listi objavljajo cesarjeva lastnoročna pisma, s katerimi se odslavlja doseganji začasni ministri z njihovim načelnikom grofom Kielmanseggom in se imenujejo novi, po grofu Badeniju predlagani ministri.

Predsednikom in notranjim ministrom je torej odločen grof Badeni, potomec stare italijanske plemiške rodbine. Rojen je 14. oktobra 1846 v Surhovu v Galiciji. Od leta 1865 do 1878 je bil v upravni službi v Galiciji. Kmalu potem je bil poklican v notranje ministerstvo. Okoli leta 1880 se je odpovedal državni službi ter se podal na svoja ogromna posestva, katera je podedoval po grofu Miru. V letu 1888 je bil imenovan cesarskim namestnikom, koder je služboval do včerajšnjega dne. S svojim vestnim, strogo uradnim postopanjem si je pridobil naklonjenost cesarjevo, kar najbolj svedoči naslednje pismo:

„Ljubi grof Badeni! Z zaupanjem, katero ste vzbudili v meni z uspešnim delovanjem kot cesarski namestnik v Galiciji, Vas pozovem na čelo vlade vseh v državnem zboru zastopanih dežel. Poleg tega, da je vladalo pod vašim vodstvom v deželi vsestranske sporazumljenosti in sta naroda lepo napredovala v kulturnem in gospodarskem oziru, svedočijo o Vašem uspešnem delovanju posebno razvita komunikacijska sredstva. S tem, da ste s požrtvovalnim in modrim patrijotizmom vladali v deželi, ste močno podpirali moje cesarstvo in armado. Vsled tega Vam izrekam, kakor že mnogokrat, tudi sedaj svoje popolno priznanje in izražam trdno nado, da bodete tudi na svojem novem mestu uspešno in plodonosno vodili državne posle.“

Grof Badeni si je pridobil doktorski naslov v juridični znanosti.

Drugi novi mož je dr. Leon vitez Bilinski. Novi finančni minister je rojen 15. junija 1846, in sicer tudi v Galiciji. Po dovršenih študijah je kmalu postal redni profesor. Kot rektor levovskega vseučilišča je pripadal deželnemu odboru in s tem se je pričelo njegovo politično življenje. V letu 1883 je bil izvoljen državnim poslancem. Posebno je zaslovel Bilinski po svojih znanstvenih spisih o davkih in železniškem vprašanju. Pridobil si je v kratkem času zaupanje višjih krogov. V državnem zboru je bil jeden najvažnejših članov poljskega kluba ter so mu posebno izročevali poročila o gospodarskih in finančnih zadevah. V letu 1891 je bil z nova izvoljen v državni zbor in že takrat so ga smatrali ministerskim kandidatom. Pod vlado ministra Taaffeja je bil imenovan predsednikom avstrijskih državnih železnic. V tej službi si je pridobil premnogo zaslug posebno s tem, da je odpravil po Czediku vpejlano protežijo.

Novi trgovinski minister baron Glanz p. l. Eich a je rojen na Dunaju 19. decembra 1848. l. kot potomec stare uradniške rodbine. Z 18. letom je vstopil v vojaško službo, koder je ostal do 1870. l., ko je bil imenovan konceptnim praktikantom pri zunanem ministerstvu. Tu se je naglo povzpelo do višjih mest in leta 1891 je postal sekcijski načelnik. Kot tak je vodil trgovsko politične agende v vnanjem ministerstvu in je prisostvoval raznim trgovskim posvetovanjem.

Grof Ivan Nep. Gleispach, novi pravosodni minister, je bil rojen 23. septembra 1840 kot sin komornika in dvornega svetnika. Po dovršenih študijah na dunajskem vseučilišču je vstopil pri dežel-

nem sodišču v Inomostu v državno službo. V letu 1880 je bil državni nadpravnik v Gradcu in l. 1892 predsednik tamošnjega nadsodišča. Pred jednim letom je postal tajni svetnik in član gospodske zbornice.

Grof Ledebur-Wicheln, novi poljedelski minister je bil rojen dne 30. maja 1842. Češki veleposestniki so ga poslali v deželni zbor, koder je vedno pripadal konservativni stranki. Leta 1889 je bil poklican v gosposko zbornico in lansko leto je bil imenovan tajnim svetnikom. Hvali se kot veščak v gospodarskih stvareh.

Novi naučni minister baron Gautsch, ki je v Taaffejevem ministerstvu zastopal jednako mesto, in brambovski minister grof Welsersheimb, ki že od leta 1880 opravlja to službo, so nam že dovolj znane osebe.

Novo ministerstvo bomo sedili po njegovih delih. Toliko pa že lahko danes rečemo, da bode imelo v državnem zboru jako težavno stalstvo, ker je brez parlamentarne večine. Zvezane mu bodo roke in načelno - važnih stvari mu ne bode mogoče reševati. Novo ministerstvo je izraz razdejanih političnih razmer v Avstriji, kjer se sedaj ne more osnovati nobena vlada, ki bi imela za določeni načrt zagotovljeno večino v državnem zboru. Krepko treba po vzgledu dunajskih kristijanov delovati mej ljudstvom, da mej njim zavladajo jasni nazori o sedanjih političnih razmerah, da potom volitev napravi tudi jasne razmere v državni zbornici.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. oktobra.

Shod zastopnikov katoliških čeških društev se je vršil dne 1. t. m. v Hebu ob mno-

LISTEK.

Iz Rima.

(Izvirno poročilo.)

(Konec.)

Po dvadnevem bivanju v Benetkah podal sem se v Padovo, kjer je svetišče največjega čudodelnika, sv. Antona Padovanskega. Mesto šteje okoli 47.300 prebivalcev in bilo bi navadno mesto, ako bi v svoji sredi ne imelo svetnika, katerega ljudstvo tako zelo časti, da ga ne imenuje drugače, nego svojega svetnika „il nostro Santo“. Cerkev, bazilika sv. Antona, je sicer ogromno velika stavba, toda brez kake posebne lepote, biser v nji je grob omenjenega čudodelnika, katerega meščani brez izjeme, kakor tudi prebivalci bližnje in daljne okolice zelo časte in se mu v raznih potrebah priporočujejo, kakor to izraža pesem: „Hočeš viditi li čudo“ itd. Tudi najbolj kamnito srce se mora omehčati, ko vidi, kako imenitni in priprosti, bogati in revni, gospoda in kmetiško ljudstvo obdaja in se gnete okoli groba svetega Antona, kako ga poljubujejo, nanj roke in glavo polagajo ter se ga z rožnimi vencami in drugimi rečmi dotikajo, katere kakor svetinjo hranijo. To zaupanje pa tudi ni zastoj, kajti še dandanes se godijo čudeži, katere tudi najbolj zagrizeni liberalci in framazoni tajiti ne zamorejo.

Zapustivši Padovo se po šesturni vožnji popeljem do Florence. Kolikor sem po noči opazovati mogel,

bili so romantičnodivni kraji z neštevilnimi prekopi ali tuneli, katerih eden meri 2725 metrov v dolžini. Florenca je mesto, ki šteje okoli 191.500 prebivalcev in ima priimek „la bella“ lepa Florenca, kojeva v resnici zasluži, ker ni samo glede literarnih in klasičnih umotvorov v slikarstvu in kiparstvu eno prvih mest sveta, ampak tudi glede naravne lege eno najkrajšjih.

Le pol dneva sem se tu mudil, ker srce me je gnalo v Asizij, rojstni kraj našega sv. očeta Frančiška. Tu se najprvo ustavim pri cerkvi Porcijunkule. To je veliko in veličastno stavbeno delo, ki pod visoko kupulo hrani molitveno hišico sv. očaka in sicer tako ohranjeno, kakor je bila za časa svetega Frančiška; dalje je celica, kjer je ta božji služabnik izdihnil svojo sveto dušo. Zunaj cerkve, toda v samostanskem obzidju blizu zakristije je vrt zasajen z vrtnicami sv. Frančiška, katere imajo to čudežno posebnost, da so brez trnje in da samo na tem kraju izženejo cvet enak krvavi kapljici; presajene izvan vrta sicer rastejo, a takoj dobijo trnje, cvetejo pa ne. Asizij je od Porcijunkule kake tri četrt ure oddaljeno mesto, lepo ležeče na griču in šteje kakih 3700 prebivalcev. Od daleč se že vidi nekdanji frančiškanski samostan, ki je bil kmalu po smrti svetega Frančiška sezidan. Leta 1866. je laško posiljstvo tudi ta samostan si anektiralo ali po domače rečeno vkradlo ter spremenilo v ustanovo, kjer se otroci učiteljev izgojujejo; samo nekaterim redovnikom je vlada dovolila dosmrtno stanovanje v njem. Cerkev,

ki hrani sv. ostanke serafinskega očeta, je dvojna, ena nad drugo zidana, obe pa ste v slabem stanu, in brez groba in ostankov svetnikovih bi ne bili vredni, da se jih omeni. V zakristiji se hrani med drugimi svetimi spomini tudi prvotni originalni spis vodila sv. Frančiška z njegovo lastnoročno pisavo. Rojstna hiša sv. Frančiška in soba, kjer je zagledal luč sveta, ste majhne cerkvici; v poslednji se vidi v zidu ona votlina, kamor se je sv. Frančišek skrnil, ko ga je razburjeni oče krotiti hotel. Omenim naj še cerkev sv. Klare, kjer je še vse tako, kakor je bilo pred 600 leti; tu se vidi veliko uboštvo in zatajevanje duhovnih hčera sv. Frančiška. V refektoriju ali obednici je še v predalčku tista posoda, v kateri je sv. Klara s čudežem pomnožila olje, ko ga je v samostanu zmanjkalo. Se bi zamogel naštet več znamenitosti teh svetih krajev, pa naj končam za zdaj svoj borni in pomanjkljivi popis svojega potovanja v Rim. Ako vstrežem vrlemu Slovencu in njegovim bralcem, priobčim od časa do časa kaj glede življenja v večnem mestu. (Prosimo. Vred.) P. C. L.

Brezbožne sile.

(Dalje.)

Ker smo ravno pri 30. stopinji kadošev, naj sledi tukaj še nekaj vrstic iz „kadoškega katekizma“, po katerem se izprašujejo kandidati.

Vprašanje: Česa iščeš?

Odgovor: Maščevanja.

gobrojni udeležbi. Predsedoval mu je lastnik tiskarne v Bilinu, Drešer. Kot prvi govornik je nastopil knez Zdenko Lobkovic, ki je temeljito in strogo stvarno razvijal prvo točko dnevnega reda: Delovanje katoliške cerkve na socialnem polju. Z navdušenimi besedami je povdarjal, da je prišla pri liberalcih ob vso veljavo avtoriteta, pravicoljubnost, resnica in ljubezen, ki so temeljna podlaga katoliškim načelom. Konečno je opozarjal zbrane poslušalce, da smemo le tedaj upati na boljšo prihodnost obrtnega in kmečkega stanu, ako bode zadobila cerkev zopet svojo mogočno veljavo in popolno prostost. Pri tej točki je tudi ostro obsojal vse papeževe nasprotnike. Naslednja govornika Traber in Boehr sta pojasnjevala naslednje točke programa, namreč: Naše ljudsko časopisje, in kmetsko vprašanje. Vsi govorniki so želi splošno pohvalo. Odposlali sta se tudi udanostni brzojavki na cesarja in kardinala grofa Schönborna.

Cavallotti in Crispi. Vsi Crispiju sovražni listi povdarjajo, da še ni končan boj mej Cavallottijem in Crispijem. „Don Chisciotte“ navaja v zadnji številki besede, katere je govoril Cavallotti uredniku tega lista. Ta največji Crispijev sovražnik pravi, da še ni končan boj proti Crispiju in da bo pobral pušico tam, kjer je obležala. On nič več ne dvomi, da se mu bode posrečilo konec storiti nečutenemu počenjanju Crispijevemu. Mnogi, ki so popolno prepričani o Crispijevih pregrehah, ga bodo pri tem delu po moči podpirali. Vsi namreč pripoznajo, da ni prav nič storil za propadajoče prebivalstvo v Siciliji in Sardiniji, vsem je znano, da ni bila javna varnost nikdar tako pomanjkljiva, kakor ravno sedaj. Prav nič se ni oziral na velikansko revščino, ki vlada v celi deželi; do se le njemu dobro godi, za druge se ne zmeni. Toda takemu počenjanju bo kmalu konec. Ljudstvo se je jelo že vzbujati, začelo je uvidevati grozne in neštivilne krivice in kmalu bo zahtevalo strogo sodbo. — Tako Cavallotti. Želeti je, da bi se kaj kmalu uresničile njegove besede, ker le po padcu Crispijevem je še mogoče, da se nekoliko zboljšajo italijanske žalostne razmere.

Napad na Armence. Mej brzojavi smo že poročali, da je nameraval prirediti armenski odbor dne 30. m. m. v Carigradu veliko demonstracijo. Ta dan obhajajo namreč Armenci spomin vernih duš. Zbrali so se torej, kakor se poroča iz Carigrada, v velikem spredu ter šli od patrijarhata v Kumkapui proti vladnemu poslopju. Tu so nameravali izročiti spomenico, v kateri ugovarjajo nečloveškemu zatiranju armenskega naroda in zahtevajo, da se kmalu reši vprašanje glede preosnove. Konečno zahtevajo, da se ustanovi samostojna armenska pokrajina z evropskim vladarjem ter dostavljajo, da to žele ne samo ondotni kristijani, ampak tudi mohamedanski prebivalci. Pred odhodom je patrijarh zbrane demonstrante opominjal, naj gredo mirno domov. Jeden del je poslušal njegov glas, drugi so pa ostali zvesti svojemu načrtu. Komaj pa so se pokazali na prstem, že jih napadejo orožniki ter veliko število odvedejo v zapor. Vsled tega je nastal

splošen prepir; razjarjeni mohamedanci so kot besni planili nanje ter jih mnogo dosmrtno ranili. Veliko so k temu pripomogli mohamedanski zošte, ki so hujskali že itak bojaželjne mohamedance proti Armencem. Poročilo dostavlja, da je pet oseb umrlo na mestu, veliko število je pa težko ranjenih. Zapri so več sto Armencev. Zopet nov dokaz, kako nujno potrebna je preosnova v Armeniji.

Vstaja na Kubi. Dolgotrajna vojska na Kubi vznemirja tudi širše ameriške kroge. Večinoma se vsi jezé nad Španjci, ki hočejo pregnati kubanske prebivalce ter jih oropati neodvisnosti. Dne 1. t. m. se je vršil v Chicagi mnogoštevilno obiskani shod pod predsedstvom županovim. Vsprejetih je bilo več resolucij, v katerih se izraža simpatija za zatirane Kubance in se strogo obsoja krivično počenjanje Španjcev. V jedni teh resolucij zahtevajo navzoči zborovalci, da priskočijo na pomoč zatiranim Kubancem Zjedinjene države. Shoda se je udeležilo mnogo odličnih meščanov. Ob jednom so došla pisma od več senatorjev, v katerih se popolno odobravaljo sklepi omenjenega shoda.

Seja mestnega zbora ljubljanskega.

Pri včerajšnji seji občinskega sveta ljubljanskega je župan Grasselli sporočil najvišjo zahvalo cesarjevo povodom čestitanja dne 18. avgusta ter naznanil, da je v petek ob 10. uri slovesna sv. maša na god presvetlega cesarja, h kateri so povabljeni tudi mestni odborniki. — Na to je župan omenjal, da so s 1. oktobrom prenehale marsiktere polajšave pri železnicah, katerih se je po blagonaklonjenosti vodstva državne in južne železnice vsled potresne katastrofe vdeleževalo ljubljansko mesto. Vodstvi obeh železnic zaslužita zato zahvalo stolnega mesta Ljubljane, vzlasti sta se v tem oziru odlikovala zastopnik drž. železnice eksc. vitez Bilinski in zastopnik južne železnice prometni ravnatelj in dvorni svetnik Henrik pl. Pfeifer, ki sta nam v svoji dobrohotnosti naklonila še več polajšav, kakor smo si jih upali prositi. Zaradi tega predlaga župan Grasselli, da se vitezu Bilinskemu in vitezu Pfeiferju podeli častno meščanstvo stolnega mesta Ljubljane. Z ozirom na navedene razloge so mestni odborniki soglasno pritrdili nasvetu županovemu.

Odbornik dr. Majaron predlaga, da se tudi mesto Ljubljana pridruži s peticijo onim notranjskim občinam, ki prosijo železniško upravo za lokalni vlak mej Ljubljano in Trstom, ki bi vozil okoli 8. ure iz Ljubljane v Trst in ob 4. uri zjutraj iz Trsta ter bi privozil ob 9. uri v Ljubljano. — Sprejeto.

Zaradi hitreje pomoči gasilnega društva pri požarih v Ljubljani predlaga odbornik dr. Majaron, da bi se kot signal za ogenj zopet uvedlo streljanje z gradu, naj bi se napravilo osrednje skladišče za gasilno orodje, kjer naj bi imelo stanovanje tudi nekaj gasilcev in naj bi se po mestu napravile postaje, ki bi bile po brzojavu zvezane z osrednjim gasilnim skladiščem.

Župan Grasselli omenja, da je glede streljanja z gradu ob požaru mestni magistrat že v do-

tako, da sam sebi pridržim slobodno izvrševanje svojih pravic.“ — Zanimiva prisega!

Skrivne instrukcije za najvišje stopinje šolskega obreda (izvirni rokopis hrani loža v Edinburgu) učé: „S tem, da z vsemi močmi delamo za zmago pravega gnosticizma, uničili bodemo napačni gnosticizem, razodeto vero; in s tem, da uničimo vero, razdrli bomo monarhijo, katera brez vere visi v zraku. Le tako bomo dosegli vzvišeni namen framasonstva.“

Kar se tu govori o gnosticizmu, je umevno, neovrgljiva resnica pa je, kar trdijo framasoni o zvezi mej vero in državo. Popolnema v duhu framasonskem deluje, kdor loči vero od države, od narodnosti, od javnega življenja. Ko zavračamo pri nasprotnikih, kar je napačno, učimo se od njih tudi tega, v čemer imajo prav.

Teh načel se framasoni višjih stopinj vedno držé. Kadar nastopajo javno, pač govore medene govore o ljubezni do domovine, slikajo zaslepljenemu ljudstvu narod in državo kot boga — saj jim tudi nese! V srcu pa sovražijo in zaničujejo idejale, katere slikajo ubogim trpinom — ki jih redé s krvavimi žulji. Kdor je prestal izkušnje za „kadoša“, je pač sposoben za vsak zločin; kdor se ne boji umora, ne bo se bal tudi goljufije in hinavščine.

(Dalje slédi.)

govoru z ravnateljstvom kaznilnice, po katerega določili se je streljanje ustavilo, ker je poslopje grajsko vsled potresa zelo trpelo.

Odbornik dr. Bleiweis meni, da se je v magistratnem odseku že razpravljalo vprašanje, kje naj se zgradi tako osrednje skladišče za gasilce in da se je zato zdel najpripravnejši prostor oni na cesarja Jožefa trgu, kjer imajo sedaj perice svoje skladišče; povdarjal je tudi potrebo telefona za Ljubljano, ki bi vzlasti pri požarih kaj dobro služil.

Odbornik dr. Krisper pojasnjuje, da je poleg vravnalnega načrta za ljubljansko mesto, s katerim se razširijo in vravnajo mestni trgi in ulice, potreben tudi finančni načrt ter predlaga, da se finančnemu odseku naroči napraviti za vravnavo mesta finančni načrt ter predložiti mestnemu zboru poročilo, katere svote da so mestu za to že na razpolago in katere bi se še dale pridobiti; vzlasti bi bilo treba obrniti se na državni zbor v ta namen za novo podporo.

Odbornik Gogola se izjavi proti temu predlogu, ker poprej treba načrta, da so znani troški, potem je še le mogoče prositi za podporo. — Predlog dr. Krisperja se na to vsprejme z večino glasov.

Odbornik Zabukovec predlaga, naj mesto vsprejme v svojo oskrb ustanovi vdove Kosmačeve za posle in sirote v znesku 2000 in 1500 gld., kateri oddajati ina pravico ljubljanski magistrat. — Sprejeto.

Po poročilih odbornika dr. viteza Bleiweisa se potrdi račun za zdravila za uboge bolnike ter se ob tej priliki izreče zahvala ljubljanskim gg. zdravnikom za brezplačni trud pri zdravljenju ubogih bolnikov.

Odbornik Hraskey poroča v imenu stavbenega odseka o uredbi ulic v Trnovskem predmestju v ulicah v mestni log, v trnovskih ulicah, na brvi in vrtnarskih ulicah, ter predlaga, da se za ceste v mestni log določi širokost ceste 12 metrov, za trnovske ulice po šest metrov, vendar naj se na južni strani te ulice napravijo vrta pred hišami, ki bi se porabili za razširjanje ulic, ako bi bilo potreba; dalje predlaga, naj se grade povsod hiše vsaj v eno nadstropje.

Odbornik Kalan omenja glede tega poročila, da so vedno glasneje in vedno bolj splošne pritožbe hišnih posestnikov, da mestni stavbeni odsek prestrogo postopa, ter da se premalo ozira na prostore, kateri so hišnim posestnikom že tako le v mali meri na razpolago. Vzlasti pa mora ugovarjati stavljenim predlogom stavbenega odseka glede uravnave ulic v trnovskem predmestju. Poročevalec je sam povdarjal, da tukaj ni pričakovati tudi v prihodnosti posebno živahnega prometa, zatorej bi ne bilo treba določevati tako širokih cest, ker se s tem vzame hišnim posestnikom v Trnovem prepotreben prostor za njih kupčijo z zelenjavo. Ako se pomisli, da so prebivalci v tem kraju navezani skoro izključljivo na to kupčijo, tedaj vendar ne gre jemati ljudem še tega malega koščka zemlje za razširjenje cest, katero ni potrebno, ker ni upati, da se bo po teh ulicah promet kaj posebno razvil.

Glede vrtov v trnovskih ulicah, ki naj bi se napravili pred hišami, omenja, da bi bili brez koristi, ker bi ne imeli potrebnega solnca; jednako je proti temu, da bi se hiše morale zidati jednodropne, ker bi bilo preveč stroškov in ker pritlične hiše Trnovcem ugajajo za gospodarske namene. — Tudi obč. odbornik Žagar je bil proti grajenju jednodropnih hiš. Večina je seveda vsprejela predloge stavbenega odseka.

Odbornik Gogola predlaga, naj županstvo naroči mestnemu knjigovodstvu, da kmalu napravi račun, koliko je mestni magistrat nabral darov za poškodovane po potresu, koliko je izdal. Mnogo očitaj se je že slišalo zaradi tega in čuje se, da tudi vlada zato ni naklonjena prošnjam za novo podporo.

Župan Grasselli odgovarja, da ima mestno knjigovodstvo že nalog sestaviti račune, ki se bodo kmalu objavili.

V tajni seji se je oddala služba blagajnika pri mestni hranilnici g. F. Pretnarju; uradniku pri hranilnici, g. Kuraltu, ki je tudi prosil za to mesto, pa se je plača povišala za 200 gld.

Poročila stavbenega urada glede prošenj in ugovorov hišnih posestnikov zaradi grajenja in popravljanja hiš so se odložila vsled pozne ure za tajno sejo, ki je danes ob 6. uri.

Vpraš.: Zoper koga?

Odg.: Zoper vse cerkvene in svetne nasilnike.

Vpraš.: Čemu smo kadoši?

Odg.: Da se neprestano vojskujemo zoper vsako krivico in odvisnost, najjo zakrivi Bog, kralj ali ljudstvo.

Vpraš.: Katera je četrta obljuba?

Odg.: Prisegam, da bom pomogel z vsemi sredstvi, da se razširijo liberalne ideje. Prisegam, da bom brez prestanka in brez miru delal na to, da bodo moji bratje imeli čim največji delež pri izvrševanju legalne neodvisnosti narodove. — In da potrdim vse obljube, katere sem storil pred altarjem vitezov kadošev, teptam z nogami kraljevo krono. Pri tem zmatram kraljevo krono za . . . znak nebrzdanega, neodpuštljivega nasilstva, bodisi njeno ime kakoršnokoli, kakoršnokoli oblast ali oblika . . . Tudi duhovno in papeževo tujaro teptam z nogami i. t. d.

V 32. stopinji („knez kraljevih skrivnostij“) se glasi druga prisega: „Prisegam, da se bom vedno ustavljal nasilstvu in samovolji, katero izvršujejo nekateri ljudje nad drugimi. — Prisegam, da priborim ljudstvu prostost v izvrševanju svojih pravic, a

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. oktobra.

(Cesarjev god.) Povodom godu Nj. Veličanstva cesarja bude jutri ob 10. uri v stolni cerkvi slovesna pontifikalna maša, katere se bodo udeležili vsi višji dostojanstveniki. Za tukajšnje vojaštvo bude ob 9. uri bral slovesno sv. mašo vojaški kurat dr. Senjak v uršulinski cerkvi.

(V upravni svet mestne hranilnice) so bili izvoljeni naslednji gg. mestni odborniki: Petričič, Gogola, Hribar, Klein, dr. Majaron, Ravnihar, Svetek, Terček, Velkoverh, Zabukovec; iz meščanskih krogov pa gg.: Alojzij Bajer, B. Borštner, Fr. Kolmann, Goričnik, Al. Lenče, V. Rohrmann, Škabrne, Trtnik in Urbanc.

(Davek na pivo.) Deželni odbor je določil spoznamno s c. kr. deželno vlado v Ljubljani, da se v seji dne 5. svečana sklenjena samostojna deželna naklada na porabo piva in sicer v mestu Ljubljani po 70 kr., po deželi pa po 1 gld. od vsakega hektolitra ne glede na stopinjo alkoholovine prične pobirati dne 8. oktobra t. l. To naklado bodo pobirali boletni uradi, ki tudi pobirajo samostojno deželno naklado na porabo žganih opojnih tekočin.

(Posebni vlak na Trsat) odide, kakor smo že poročali, pojutrišnjem v soboto dne 5. t. m. in sicer iz Celja ob 6 uri 20 minut jutraj, iz Ljubljane pa ob 9 uri dopoldne. Vozni listki se dobivajo v potovalni pisarni na Kongresnem trgu št. 17 v novem uršulinskem poslopju; spremljevalec vlaka pa jih bo tudi ob voznji prodajal na vseh postajah od Celja do Ilirske Bistrice.

(Iz Vrhnike) 2. oktobra. Redki so dopisi iz našega trga, a še redkejši dogodki, ki bi se godili pri nas. Posebna strela je vdarila mej matere vrhniške županije. Spustila jo je posebna ljubezen našega gospoda okrožnega zdravnika Janko Marolta. Veliko mater namreč ni dalo koz cepiti svojim malim otrokom o pravem času. Za te si je rodoljubni gospod zdravnik poseben recept omislil: dne 21. septembra je bilo 125! mater poklicanih na odgovor k c. kr. okrajnemu glavarstvu v Ljubljano. Ker so pa te matere večinoma žene ubozih dninarjev in rokodelcev in take, ki še svojih malih radi hrane doma pustiti ne morejo, so prosile, naj se jim pot v Ljubljano prihrani, a brez vspeha; iti so morale, češ, ako ne bodete šle, čaka vas občutljiva kazen. Mnogo delavcev je moralo radi tega brez zaslužka doma ostati, da so mogle njih žene v Ljubljano na odgovor. Nekaj poklicanih mater pa ni šlo, na kar je žandarmerija dobila povelje, poizvedovat zakaj so ostale doma. Ne poznamo postav in paragrafov, kakošne imajo zdravniki do ubozege tlačana, to pa vemo, da bi se bilo to lahko po drugem potu izvršilo. Vprašamo torej slavno višjo oblast: je li bil zgoraj navedeni čin, da se naše žene in matere kar v trumih kličejo v Ljubljano, neobhodno potreben? Bi se ne bile mogle opravičiti tu na Vrhniki, kjer ima slav. c. kr. okrajno glavarstvo svoj uradni dan? — V kratkem imeli bomo nove občinske volitve. Tu bi bilo posebno želeli, da bi se v novi odbor volili v resnici krščanski možje, ker le na tej podlagi se more uspešno delati v pravi blagor ljudstva. Posebno želeli pa je, da bi se vendar prepovoriti dal sedanji župan gospod Gabrijel Jelovšek in bi še dalje težko, a nevaležno breme županovanja nositi hotel. Tako požrtvovalno nevtrudljivega in v vseh zadevah spretnega župana ne bode imela Vrhnika, ako nas ta zapusti.

Jeden v imenu mnogih.

(Nasledek potresa.) Iz Kokre 2. okt. Obiskovalcem kokriške doline je gotovo znana ona velikanska stena, katera stoji zraven ceste kake četrt ure od cerkve proti Zgornji Kokri. G. Robič je enkrat dejal: Kadar se ta stena podre, zaprla bude vodo in „tota Kokra vae clamabit“. Pa — hvala Bogu — ni bilo tako hudo. Sinoči ob 11. uri se je polovico te stene odtrgalo ter zasulo državno cesto. Bližnji sosede so vstajali iz spanja, misleč, da je potres, a bil je le nasledek potresa. Sreča, da je bila ob tem času cesta prazna. Delavci sedaj razbijajo kamenje ter je valé v Kokro, ki spodaj mimo teče. Delo je nevarno, ker navpik zija še mnogo razpokanega skalovja. Vožnja je vstavljena, dokler se ne odstrani več metrov visok zasip.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

(Iz Rovt nad Logatcem) 1. oktobra t. l. Preteklo nedeljo dne 30. septembra imeli smo Rovtarji lepo cerkveno žegnanje sv. Mihaela, svojega farnega patrona. Ta naš farni praznik prišli so povzdigniti tudi sosedni č. g. župniki zaplanski, vrtoški in črnovrški. Veliko sv. mašo opravil je domači gosp. župnik, cerkveni govor pa je prevzel č. gosp. župnik Jos. Seigerschmied iz Zaplane. Ljudstva je bila napolnjena cerkev. Cerkveno petje je bilo lepo. Pela se je zopet „Kind-Jesu Messe“, offertorij od A. Foersterja, Tantum Ergo od Sattnerja, popolno v cecilijanskem duhu. Po popoldanski službi božji zbrali smo se zopet v šoli ter osnovali tam posojilnico po Raifeisenovem sistemu. — Takoj se je vpisalo 21 udov, kateri so delež 1 gld. vplačali. Potem se je volilo načelnništvo. Načelnikom je bil izvoljen posestnik Janez Jurca iz Petkovec. V načelnništvo so bili voljeni tudi še gg. Ivan Mazi, posestnik iz Rovt; Jakob Kunc, posestnik iz Rovt; Franc Lukan, posestnik iz Praprotnega Brda in J. Oblak, trgovec iz Rovt. Blagajnikom je bil imenovan Alojzij Sežun, učitelj v Rovtah; nadzornikom pa č. g. Jos. Gregorič, župnik od Sv. Treh Kraljev. Če bo šlo vse po sreči, jela bo posojilnica delovati že s 1. januarjem 1896. Za ustanovitev te posojilnice je naš rojak č. g. I. Hladnik, vikarij iz Črnega Vrha, mnogo trudil. — Včerajšnji naš zadnji letošnji semenj je bil srednje vrednosti. Živine je bilo srednje, cena precej visoka. Kupcev je bolj manjkalo, vendar se je posebno krav obilo prodalo. Pri zadnjih naših občinskih volitvah izvoljen je bil zopet dosedanji župan g. Anton Brenčič (Fišter) posestnik iz Žibrš, kateremu je jeden glas pripomogel do zmage. Nova cesta se še ta teden dokonča. Prihodnjo soboto odidejo baje delavci prisiljenci. Vožnja pošto upamo dobiti s prihodnjim letom. Potem se bomo odločili za novo župnišče, bralno društvo in razširjanje naše šole. Če bomo Rovtarji še bolj jedini, kakor smo sedaj, upamo tudi še to kmalu doseči in v to nam pomagaj Bog!

(Iz Črnomlja.) Dne 1. oktobra bi se bila morala vršiti javna dražba za črnomaljski „Grad“. A še pred dražbo je dal Andrej Lackner Sladoviču zahtevano svoto 29.000 gld. Grad je tedaj njegova lastnina, kar smo mislili, se je res prigodilo. Slovenci imamo res malo podjetnega duha, ko se gre za kupovanje takih hiš ali posestev. In potem ni čuda, ako nam žid ali Nemeč gospodari na naši lastni zemlji.

(Iz Trsta) se nam poroča: Dolgo časa se že vrše obravnave mej vlado in italijansko stranko o tem, kedo bode kot novi deželni glavar otvoril zasjedanje isterskega deželnega zbora. Vzlasti vlada mnogo obravnava s poslancem in advokatom v Pulju dr. Rizzi-jem, katerega je nalašč poklicala v Trst, da se ondi z njim Rinaldini osebno dogovarja, pod kakimi pogoji da bi bil voljan vsprejeti čast deželnega glavarja. Dr. Rizzi, ki pozna razmere in ve, da je vlada v hudih škripcih, je stavil važne pogoje. Zahteval je namreč, naj se mu pusti prosta roka, da po svoje določi jezik, v katerem se bo obravnavalo pri deželnozborskih razpravah. Nadalje hoče, da se poleg njega imenuje kot glavarijev namestnik tudi Italijan jednako odločne narodne barve, kakor je on; ob enem pa hoče Rizzi še vedno ostati župan in odvetnik Pulji. Baje da je mu je vlada vse to dovolila. Čudno, da ni Rizzi dobil tudi dovoljenja prepovedati slovanskim poslancem vstop v deželno zbornico! Ako bodo merodajni krogi tako umerjali svojo nalogo gojiti v Istri avstrijsko domoljubje, tedaj pač ne vemo, kaj je avstrijsko domoljubje in kaj italijanska iredenta. Slovani v Istri, katerih je večina v deželi, po tem načrtu ne bodo prav nič zastopani v deželnem predstojništvu in deželni glavar bode imel pravico jim določevati, v katerem jeziku bodo v deželni zbornici zastopali koristi svojih volilcev. To so razmere, ki porajajo v deželi vse drugo, le zadovoljnosti ne. Nadejamo se, da dunajski vladni krogi konečno vendar le spoznajo, kje se nahaja v Trstu najvplivnejša podpora za iredentovsko rovanje ter da s krepko roko zabranijo vse, kar bi bilo v kvar isterskim Slovanom in ob enem tudi avstrijskim koristim.

(Društvo „Sloga“) izreka po svojem predsedniku dr. A. Gregoriču po dovršenih volitvah v dež.

zbor goriški „v svojem in v imenu njegovih izvoljenih kandidatov najsrčnejšo zahvalo p. n. gospodom volilcem, ki so s svojo odločnostjo in neustrahovitostjo pripomogli k slavni zmagi društvenih kandidatov skoraj v vseh volilnih okrajih. Jednako hvalo izreka vsem rodoljubom, ki so se pri letošnjih volitvah trudili kakorkoli, da bi zmagali društveni priporočenci. Posebno zahvalo zaslužili so vrli volilci na Krasu, ki so ostali v kljub nenavadnemu pritisku od mogočne strani zvesti svojemu prepričanju ter so oddali v skupini velikih posestnikov z malimi izjemami, v kmečkih občinah pa v znatnem številu svoje glasove za društvene kandidate. Volilci kmečkih občin tolminskih in goriških, kakor tudi oni iz skupine trgov in obrtnih krajev, odlikovali so se po soglasju, s katerim so izvolili priporočene jim kandidate, volilci v velikem posestvu pa po požrtvovalnosti in odločnosti, s katero so se vdeležili volitve in volili društvene kandidate brez ozira na pritisk, ki je prihajal od strani trozveze omabljevih, nasprotnih in zapovedujočih krogov. Ravnokar izvršene volitve v dež. zbor goriški osvetlile so lice goriškim Slovincem pred slovenskim in neslovenskim svetom, pridobile so volilec čast in priznanje pri prijatelju in neprijatelju ter potrdile prepričanje, da goriški Slovenec si zna izbrati sposobnih in spretnih zagovornikov svojih pravic in koristij. Če tudi nista bila voljena v kmečkih občinah na Krasu po društvu priporočena kandidata, meni društvo, da sme gojiti nado, da izvoljena poslauca ne bosta hodila svojih potij v nasprotju z veliko večino slovenskih zastopnikov, marveč da starejši mej njima ostane — po prebitem viharju volilne borbe — zvest svoji preteklosti, ko je složno postopal z ostalimi deželnimi poslanci slovenskimi, ter da mlajši ne bo hotel ločiti se od njega. „Slogin“ program za deželne poslance je tak, da ga more vsprejeti brez težave vsak rodoljub; zato upa, omenjeno društvo, da se ne vara v svojem pričakovanju. Ako se to izpolni, smejo goriški Slovenci ponosni biti na letošnje deželnozborske volitve v mnogem oziru.“

(Vzgleden častnik.) Poroča se nam: Bilo je 8. septembra t. l. pri orožni vaji na Koroškem. Ker sem imel prosto, šel sem poslušat godbo, ki je svirala na vrtu grajščine „Thalburg“. Ze iz daljave bilo je slišati posmehovanje vojakov, ki so na nekem vrtu, prosti kakor jaz, polegali. Radovednost me je zapeljala, da sem se jim tudi jaz približal. Pri tej priliki zapazim, da se vojak-prostak norčuje na nekem podstrešju, kakor da bi pridigoval. Vpletanje nespodobnih besedij seveda je vzbujalo pri lahkomišelnih vojaki nespodobno krohotanje. Kar pride mimo častnik, se ustavi ter posluša, kaj to pomeni. Kakor da bi bil tudi njemu verski čut užaljen, mogočno zapové: „Dosti je tega; mar ne veste, da se to pravi iz katoliških obredov norčevati se!“ Vse je utihnilo. — Poglejte, mislim sem si, koliko pomaga že beseda nižjega častnika v odstranjenju božjega žalenja. Bi li morda ne bilo mogoče tudi zabraniti na kak način grozovito preklinjanje! To je res čudovito pri teh ljudeh; prekolnejo ti tu, kar ti je že, odkar se zavedaš, najsvetejše, očeta, mater, da, nekateri še celo Boga. Kako zamoremo potem pričakovati, da bomo sovražniku kos, kadar nas kliče domovina v boj! Slavnim avstrijskim armadam je poleg telesne hrabrosti brez dvoma tudi živa vera v božjo pomoč večkrat do zmage pripomogla.

(Umrl) je včeraj nagle smrti g. Matija Pogačnik, gostilničar pri „Luni“, poprej v domu rokodelskih pomočnikov. — Pogreb je bil danes ob 5. uri popoldne. N. v m. p.

(Pisarna trgovske in obrtniške zbornice) je v II. nadstropji Pongraceve hiše, na Turjaškem trgu št. 4.

(Razpisane so sledeče vstanove za železničarje). 1. Iz avstr. železničnega podpornega zaklada za revne in onemogle železnične služabnike, ki nimajo pokojnine, kakor tudi za njihove vdove in sirote. 2. Iz Schönerer-jeve ustanove za služabnike brez vsake ali tudi le z malo pokojnino. 3. Iz Königswarter-jeve ustanove za nepreskrbljene vdove in sirote. 4. Iz

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

